

SWOT elemzés a HVS felülvizsgálathoz

Erősségek

A térség vonzó adottságokkal rendelkezik az alábbi területeken népesedési folyamatokat tekintve

- a térségben még nem jellemzőek az országot jellemző kedvezőtlen korösszetétel és elöregedési folyamatok
- a népesség iskolázottsága valamivel kedvezőbb az átlagnál,
- a népesség összetétele igen változatos, sokszínű, jelen van a német (Isztimér, Mór, Balinka, Herend, Hárskút, Bánd, Márkó, Lókút, Nagyesztergár, Porva, Zirc) és a szlovák (Bakonycsernye, Szápár) nemzetiség is, és szinte minden településen elszórtan romák is élnek

munkaerő-piaci helyzetet illetően

- tartalékok vannak a munkaerőpiacon nemcsak a megemelkedett munkanélküliség miatt, hanem a magas inaktív népesség következtében is
- a közcélú foglalkoztatás önkormányzati irányítás mellett kedvezően hat a települések környezetére, és a közhasznú non-profit szolgáltatások színvonalára is

környezeti adottságok közül legfontosabb

- értékes tájképi környezet, ami kedvez mind az üdülőknek, mind a kiránduló turistáknak
- kiemelkedő biodiverzitású terület, védett fajok, több természetvédelmi terület jelenléte (6 Natura 2000-es terület érinti a térséget)
- erdősültség magas, alkalmas vadászatra, és más sportokra (pl. sziklamászás, barlangászat)

épített környezeti adottságok változatosak

- kivételes adottság: az országban itt található a legtöbb műemlék, itt a legsűrűbb a műemléki hálózat
- kiemelkedően értékes műemlékek értékes parkkal (Zirci, Bakonybéli Apátság)
- romantikus várromok
- ápoltság, faluképek, táji értékek

infrastrukturális adottságok

- a térség közutakkal jól ellátott, folyamatosan javul a központok megközelítése
- a vízellátás, közművesítés megoldottnak tekinthető

termelő szférát illetően

- a térség gazdasági szerkezetváltása részben megtörtént, de a mezőgazdaság még mindig fontos szerepet tölt be a kisebb településeken, csak úgy, mint az erdészeti és faipari vállalkozások
- még jelentős, de strukturálisan átalakult bányászat (építő-alapanyagok kitermelése).

vállalkozások

- a térség vállalkozásainak zöme (96%) kisvállalkozó 1-9 főt foglalkoztat
- viszonylag jól képzett munkaerő adja a vállalkozói társadalmat

turisztikai vonzerőnél pozitívumok

- jellegzetes programok, országos hírű nagyrendezvények
- a közös rendezvények erősítik a polgárok kötődését
- a lakosság lokálpatrióta és vendégszerető

társadalmi folyamatok

- a térségben lakók érzékenyek a társadalmi problémák iránt

- az önszerveződési aktivitás megfelelő, a non-profit szervezetek száma viszonylag magas, összetételük és társadalmi támogatottságuk rendkívül heterogén
- a szabadidőt szervező és kulturális szervezetek jelentős közösség-szervező hatással és turisztikai vonzerővel rendelkeznek. Programjaikat a rendszeresség és a magas színvonal jellemzi
- a non-profit szervezetek hatékonyabb működése érdekében hálózati formában működő tanácsadó és érdekvédelmi fórum alakult, mely segíti a lakosság, a civil szervezetek és az önkormányzat közötti együttműködést

Gyengeségek

A térség vonzereje nem tud érvényesülni a népesedési folyamatokat tekintve

- a népességfogyás fő oka a térség negatív vándorlási különbözete, ami egyúttal kedvezőtlen előregedési folyamat elindítója
- a településszerkezet, a kistelepülések magas aránya sem kedvez a térség népesség-megtartó képességének

munkaerő-piaci helyzetet illetően

- felerősödtek a 90-es években indult kedvezőtlen folyamatok: a foglalkoztatottak számának fokozatos csökkenése, a munkanélküliek számának növekedése és az inaktív népesség növekedése
- a foglalkoztatási lehetőségek meglehetősen beszűkültek, munkaerő-leépítések folyamatosan újratermelik a munkanélküliséget
- a térségben nagy az ingázók aránya, és problémát jelent az ingázási célpontok (Mór, Székesfehérvár, Veszprém) üzemeinek válsága
- az egyik fő munkaadó az idénymunkát biztosító idegenforgalom, amely szintén stagnál

környezeti értékek tekintetében

- a környezet érzékeny a külső behatásokra, erózióknak kitett területek nagy aránya, a vízbázis kiemelt védelme
- természeti értékek rossz megközelítése
- természeti környezet állapota romlik, kezelése nem megoldott

épített környezetnél probléma

- egyes műemlékek állaga forráshiány miatt romlik, kezelésük ellehetetlenül

infrastrukturális adottságok

- a főutak túlterheltek, korszerűsítést igényelnek, nagy tranzitforgalmat bonyolítanak, magas a teherforgalom aránya. A térségen belül a települések közötti összeköttetés nem megfelelő, és rossz állapotú utakon történik
- sok a korlátozott használatú (pl. erdőgazdasági) út

termelő szférát illetően

- földhasználat átalakult, elvált a tulajdontól, helyenként ésszerűtlen elaprózottság alakult ki
- az erdőterületeken az állami tulajdon aránya magas
- a régi nagyüzemek utódai bérlők, jelentős részük a kevés bérelhető terület miatt „föld nélkül” gazdálkodik, állattenyésztéssel, szolgáltatással foglalkozik

vállalkozásokat tekintve

- a vállalkozások jelentős része kényszervállalkozás, önfoglalkoztató jellegű, tőkeszegény, korlátozott növekedési esélyű

- a munkaerő nagy része ingázik a térség nagyobb városaiba, helyben tartásuk nehéz, főutak közelében fekvő néhány településen jobb a helyzet a vállalkozási infrastruktúra szempontjából, de a többi településen nagyon alacsony szintű.
- jellemző a tőkehiány, és hiányoznak a piaci-management ismeretek, a korszerűbb termelési formák alkalmazásának hiánya miatt. A pénzügyi-banki konstrukciók rugalmatlanok.
- a termékek feldolgozottsága alacsony
- megoldatlan a gazdasági szereplők piacra jutásának támogatása, az együttműködés szinte teljesen hiányzik.
- visszaveti a vállalkozások fejlődését a helyi fizetőképes kereslet csökkenése és a gazdasági válság

turisztikai szolgáltatásokat illetően:

- a szolgáltatások nem épültek ki megfelelően, a szálláshely-struktúra hiányos
- szakképzettség hiányzik, vendéglátási ismeretek gyengesége tapasztalható
- turisztikai vállalkozások nem kellően felkészültek
- főszezoni koncentráltág jellemző
- kevés a külföldi vendégforgalom és az idegen nyelvű tájékoztatás
- vendéglátóhelyek kínálata szűkös, nyitva tartásuk nem vendégorientált
- hiányoznak a kijelölt kerékpárutak, és a kerékpárkölcsonzés lehetősége
- nincsenek kijelölt lovas útvonalak

társadalmi folyamatokat illetően

- a non-profit szervezetek anyagi lehetőségei korlátozottak, főként külső forrásból erednek, ami bizonytalanságot, függőséget okoz

Lehetőségek

népesedési folyamatokat tekintve

- az elvándorlást fékezni lehetne a kisebb települések megtartó-képességének növelésével
- ki lehet használni a viszonylag kiegyensúlyozott népesedési (korösszetételi, demográfiai) helyzetet, ami biztosítja az intézmények kiegyensúlyozott működését

munkaerő-piaci helyzetben

- a helyi foglalkoztatás növelhető lenne a helyi gazdák termékeinek javuló piaci pozícióival
- megfelelő képzés esetén növelhető a minőségi munkaerő kínálata, és a szolgáltatások színvonala

infrastruktúránál

- a kedvező adottságok és tartalékok kapacitásbővítés nélküli további fejlesztéseket biztosítanak
- az erdészeti utak bekapcsolhatók a túraútvonalak kialakításához, bővítéséhez

vállalkozásoknál

- fogadókészség tapasztalható a környezetkímélő termelési technológiák, biogazdálkodás, gyógynövény termelés, az ökogazdálkodásra alkalmas új növényfajták nemesítése és terjesztése, a bio-, helyi termékek előállítás, állattartás növelése, illetve a turisztikai infrastruktúra kiépítése, fejlesztése iránt
- igény van az információkra a korszerű, hatékony, termelési és feldolgozási technológiák alkalmazásáról
- a piacra jutást segítő, térségi marketing és kereskedelmi szervezetek létrehozása is egyre erősebben megfogalmazott igény

turisztikában

- kivételes természeti adottságok és a történelmileg kialakult, gazdag épített örökség nincs megfelelően kihasználva, fejleszthetők az ismeretek a természeti és kulturális értékekről, korszerűsíthetők a turisztika üzemeltetés formái
- kerékpáros, lovas csoportok fogadására több vendéglátóhely lenne alkalmas. Lótartással ugyan már többen foglalkoznak, viszont turisztikai jelentőséggel nem bírnak, mivel ritka köztük a lovagoltató, lovas oktató vállalkozás.

Veszélyek

népesedési és munkaerő-piaci helyzetnél:

- az elvándorlás, a tanult, fiatal korosztály hiánya visszaveti az egész térség jövőjét a gazdaságban:

- a tartós dekonjunktúra jelenti a legnagyobb veszélyt
- folytatódik a keresletcsökkenés, ennek következtében csökken a térség kibocsátása, a megtermelt termékek, a fogadott vendégek száma tovább csökken
- a lakosság elveszíti érdekeltségét a termelésben, elfordul a gazdálkodástól, a vendégfogadástól, elhanyagolja vonzó környezetét
- tőke- és forráshiány jellemző, a befektetők érdeklődése alacsonyabb szinten marad

környezetünk állapotának romlása egy következő veszélyforrás:

- folytatódik a környezet szennyezése, a természetes környezet lepusztulásával szemben nincs erőteljes fellépés
- megakad az infrastruktúra fejlesztése, nincsenek eszközök a karbantartásra

hasonlóan kockázatos lehet:

- lemarad a versenyben a régió és az ország többi területéhez képest
- romlik az ár-érték arány, a bevételek nem fedezik a befektetett munka- és rezsiköltségeket. A lakosság felhagy a veszteséget termelő tevékenységekkel, pl. a vendégfogadással
- a térség települései még inkább magukra maradnak, csökken a partnerek együttműködési készsége

Erősségek kihasználása

- a térség települései a turizmust tekintették kitörési pontnak. Ennek feltételei (környezeti, történelmi, infrastrukturális, közszolgáltatási stb.) rendelkezésre állnak. A lakosságban határozott a törekvés arra, hogy megélhetésüket nagyobb részben vagy teljes egészében helyben teremtsék meg.
- a kitűnő környezeti adottságokat lehetne jobban kihasználni, hiszen a térség népességmegtartó-képessége és idegenforgalmi vonzása is ennek köszönhető
- az együttműködésben rejlő lehetőségeket kiaknázatlanok, a fejlesztési intézkedések jellemzően településközpontúak, egymástól elszigeteltek.
- a gazdasági potenciál kihasználására ösztönző intézkedések kellene új munkahelyek létrehozására

Gyengeségek kiküszöbölése

A lehetőségeinek jobb kiaknázása

